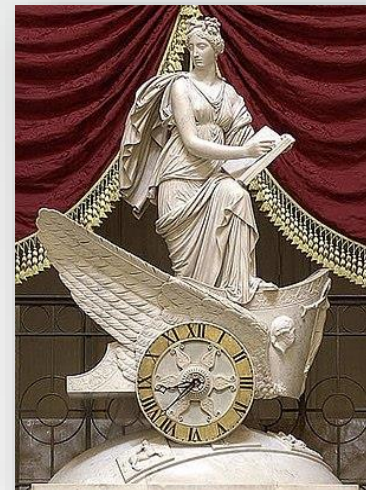

Національна академія наук вищої освіти України
Відділення історії

Звіт
ПРО НАУКОВУ ДІЯЛЬНІСТЬ
ЗА 2017–2023 РОКИ

*«Без пам'яті- нема історії,
без історії – нема культури,
без культури – нема духовності,
без духовності – нема виховання,
без виховання – нема Людини,
без Людини нема Народу»*

Склад відділення історії **24** особи,
серед них **18** дійсних членів – академіків і **6** членів-кореспондентів.

Академік-секретар відділення – ЛЯХОЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР ПАВЛОВИЧ, академік, віце-президент (*Всеукраїнський кластер краєзнавчих та локальних історичних досліджень*)

Заступник академіка-секретаря відділення – ФІЛІНЮК АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ, академік (*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка*)

Учений секретар відділення – КОМАРНІЦЬКИЙ ОЛЕКСАНДР БОРИСОВИЧ, академік (*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка*)

Дійсні члени відділення:

ДЕЙНЕГА ІРИНА ІВАНІВНА, академікня, віце-президентка академії (*Національний авіаційний університет*)

СМИНТИНА ОЛЕНА ВАЛЕНТИНІВНА, академікня, віце-президентка, (*Одеський національний університет імені І. І. Мечнікова*)

БАЖЕНОВА СТЕФАНІЯ ЕДУАРДІВНА, академікня (*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка*)

ДОБРОВОЛЬСЬКА ВІКТОРІЯ ВАСИЛІВНА, академікня (*Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв*)

ДОВЖУК ІГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ, академік (*Університет Григорія Сковороди в Переяславі*)

ЗАВАЛЬНЮК ОЛЕКСАНДР МИХАЙЛОВИЧ, академік (*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка*)

ЗБАНАЦЬКА Оксана Миколаївна (2023) академікня (*ПВНЗ «Київський університет культури», Національна бібліотека України імені Ярослава Мудрого*)

КОВАЛЬ РОМАН МИКОЛАЙОВИЧ, академік, письменник, історик, громадський діяч (*Історичний клуб «Холодний Яр»*)

КОПИЛОВ СЕРГІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ, академік (*Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка*)

КРИСЬКОВ АНДРІЙ АНАТОЛІЙОВИЧ, академік (*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя*)

ЛИТВИН СЕРГІЙ ХАРИТОНОВИЧ академік (*Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, професор кафедри культурології та міжкультурних комунікацій*)

МАЛЬЧИН ЮРІЙ МАКАРОВИЧ, академік (*Таврійський національний університет ім. В.І. Вернадського*)

МАСЛАК ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ академік (*Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського*)

СІЧКАРЕНКО ГАЛИНА ГЕННАДІЇВНА, академікня (*Національний транспортний університет (Київ) 4*)

ШАТОХІН АНАТОЛІЙ МИКОЛАЙОВИЧ, академік (*Уманський національний університет садівництва*)

Члени-кореспонденти:

ДУБІНСЬКИЙ ВОЛОДИМИР АНАТОЛІЙОВИЧ (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка)

КИРИЧЕНКО МИКОЛА ОЛЕКСІЙОВИЧ (*Університет менеджменту освіти Національної академії педагогічних наук України*)

КЛИМЧУК Людмила Вікторівна (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка)

ПАУР ІРИНА ВАСИЛІВНА (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка)

СИДОРУК Сергій Антонович (Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка)

ТИХОМИР ВІКТОР ПЕТРОВИЧ (*Відокремлений структурний підрозділ «Канівський фаховий коледж культури і мистецтв Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини»*).

Силами членів відділення впродовж 2017–2023 рр. підготовлено та опубліковано:

46 монографій і 10 книг, 7 підручників, 28 навч. посіб. і 50 метод. розробок.

Рік	Монографії	Книги	Підручники	Навчальні посібники	Методичні розробки
2017	9	0	0	5	3
2018	13	4	0	5	13
2019	6	2	0	6	8
2020	10	3	3	8	7
2021	2	0	0	1	6
2022	4	0	1	0	7
2023	2	1	3	3	6
Всього:	46	10	7	28	50

Серед *авторів монографій* найбільшою активністю відзначились академіки Баженова С. Е., Дейнега І. І., Добровольська В. В., Довжук І. В., Завальнюк О. М., Збанацька О. М., Комарніцький О. Б., Литвин С. Х., Ляхоцький В. П., Маслак В. І., Копилов С. А., Смитнина О. В., Філінюк А. Г., Шатохін А. М. та члени-кореспонденти Кириченко М. О., Паур І. В., Сидорук С. А.

Авторами ґрунтовних *підручників* виступили академіки Баженова С. Е., Добровольська В. В., Довжук І. В., Литвин С. Х., Мальчин Ю. М., Шатохін А.М.

У числі *авторів навчальних посібників* помітне місце посіли академіки Баженова С. Е., Довжук І. В., Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б., Копилов С. А., Мальчин Ю. М., Січкаренко Г. Г., Філінюк А. Г., Шатохін А. М. і члени-кореспонденти Дубінський В. А. та Кириченко М. О.

Академіки Комарніцький О. Б., Смитнина О. В. і Філінюк А. Г. в складі групи МОН України впродовж 2017–2023 рр. *розробили проекти державних стандартів* з історії та археології першого (бакалаврського), другого (магістерського) і третього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти. Перші два затвердженні МОН України, третій на стадії узгодження та затвердження.

Цілеспрямовано *створювали, істотно вдосконалювали раніше розроблені пакети навчально-методичного забезпечення* викладання закріплених навчальних дисциплін академіки Добровольська В. В., Довжук І. В., Комарніцький О. Б., Криськов А. А., Литвин С. Х., Ляхоцький В.П. Маслак В. І., Смитнина О. В., Філінюк А. Г., Шатохін А. М., член-кореспондент Сидорук С. А.

На платформі MOODLE працювали практично всі академіки і члени-кореспонденти відділення академії, зокрема: Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б., Копилов С. А., Маслак В. І., Смитнина О. В., Філінюк А. Г., Дубінський В. А., Климчук Л. В., Паур І. В., Сидорук С. А.

Академіки Комарніцький О. Б., Ляхоцький В.П., Маслак В. І., Смитнина О. В., Філінюк А. Г. брали *участь в українських і закордонних онлайн-курсах, вебінарах, тренінгах, численних методологічних, науково-теоретичних і методичних семінарах, гостьових лекціях* тощо.

Група членів відділення історії, в тому числі академіки Добровольська В. В., Довжук І. В., Комарніцький О. Б., Криськов А. А., Литвин С. Х., Маслак В. І., Смитнина О. В., Філінюк А. Г., Шатохін А. М. і член-кореспондент Сидорук С. А. виступали *гарантами ОПП та ОНП першого, другого та третього рівнів вищої освіти* під час їх ліцензування, а з 2019 р. – їх акредитації з боку НАЗЯВО.

Частина членів відділення (Комарніцький О. Б., Маслак В. І.) пройшла відповідні онлайн-тренінги ТОВ «Навчально-експертний центр НСАУ» й *стали експертами з акредитації.*

Члени відділення історії виступили із доповідями на **53 зарубіжних, 148 міжнародних і 395 всеукраїнських й регіональних наукових** конференціях, з'їздах конгресах, симпозіумах, круглих столах. Членами відділення було ініційовано та організаційно забезпечено проведення більше 100 наукових форумів. Найбільшу активність у цьому відношенні виявили такі академіки, як: Добровольська В. В., Завальнюк О. М., Комарніцький О.Б., Копилов С. А., Ляхоцький В. П., Смитнина О. В., Філінюк А. Г., Шатохін А. М.

Зусиллями членів відділення історії опубліковано в різних наукових виданнях наукових статей **557**: із них: 36 у наукометричних базах Scopus, 46 статей у виданнях Web of Science, майже 150 – у виданнях Index Copernicus і 326 статей – у вітчизняних наукових фахових виданнях. Також опубліковано понад 150 тез доповідей.

Найбільшу кількість публікацій впродовж 2017–2023 рр. мають академіки Баженова С. Е., Добровольська В. В., Довжук І. В., Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б., Копилов С. А., Маслак В. І., Смитнина О. В., Філінюк А. Г. та члени-кореспонденти Кириченко М. О., Паур І. В., Тихомир В. П.

У рамках відділення історії функціонує п'ять наукових шкіл на чолі з академіками Завальнюком О. М. «Історія України та українських регіонів (кінець ХІХ – 60 рр. ХХ ст.): економічні, політичні, соціальні, духовно-культурні та ін. аспекти», Комарніцьким О. Б. «Історичне краєзнавство і проблеми регіональної історії Правобережної України», Копиловим С. А. «Проблеми української історіографії ХVІІІ – ХХ ст.», Смитниною О. В. «Давня історія: археологія, етнографія Південно-Східної Європи», Філінюком А. Г. «Історія суспільних трансформацій в Україні наприкінці ХVІІІ – на початку ХХ століття». В межах їх функціонування ведеться підготовка 7 докторських і 21 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Упродовж 2017–2023 рр. у межах відділення історії підготовлено та захищено 2 докторських дисертації (Добровольська В. В., Комарніцький О. Б.).

Під керівництвом членів відділення академіків Завальнюка О. М., Комарніцького О. Б., Копилова С. А., Філінюка А. Г. підготовлено і захищено 3 докторських (Комарніцький О. Б., Трембіцький А. М., Магась В. О.) і 8 дисертацій на здобуття ступеня кандидата історичних наук або доктора філософії (Богуцька А. Л., Гуцал В. А., Клімчук Ю. А., Кундельський В. В., Покалюк В. В., Лякович Р. С., Лякович Т. В., Яблонська Д. Р.).

Члени відділення академіки Баженова С. Е., Довжук І. В., Завальнюк О. М., Збанацька О. М., Комарніцький О. Б., Січкаренко Г. Г., Філінюк А. Г., Шатохін А. М. та інші забезпечили опонування, рецензування, експертизу та оцінювання 12 докторських і понад 30 кандидатських дисертацій і дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Члени відділення, зокрема академіки Маслак В. І., Філінюк А. Г., Шатохін А. М. у звітному періоді ініціювали, затвердили в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації комплексні науково-дослідні теми (програми) і здійснюють керівництво їх виконанням.

Академік Маслак В. І. керівник НДДКР «Актуальні проблеми дослідження історії України: джерелознавство, історіографія, методологія» (№ 01/5U004170 від 12.05.2015) та керівник НДДКР «Особливості функціонування інституцій соціокультурної сфери» (№ 0120U103599 від 19.08.2020).

Академік Філінюк А. Г. науковий керівник комплексної колективної теми «Проблеми історії суспільних змін і трансформацій від найдавніших часів до сьогодення» (державний реєстраційний номер 0116U008422).

Академік Шатохін А. М. керівник науково-дослідної теми Програма 0116U003209 «Методологічні та організаційні аспекти досліджень у галузі соціальних, гуманітарних та природничих наук в аграрному вищому навчальному закладі».

Більше двох третин складу відділення історії здійснюють керівництво науково-дослідною роботою наукових гуртків і проблемних груп. Завдяки цьому силами студентів і магістрантів опубліковано більше 265 статей у різних наукових виданнях, у тому числі й за кордоном.

Практично всі члени відділення, особливо академіки Добровольська В. В., Завальнюк О. М., Комарніцький О. Б., Мальчин Ю. М., Січкаренко Г. Г., Смитнина О. В., Філінюк А. Г., у звітному періоді виступали головними (відповідальними) редакторами, заступниками редакторів і членами редакційних колегій понад 60 періодичних наукових фахових, інших наукових і науково-методичних видань.

Зусиллями членів відділення історії впродовж 2017–2023 рр. реалізовано 9 міжнародних грантових проєктів. Найбільшу активність у цьому виявили академіки Копилова С. А., Маслак В. І. і Смитнина О. В.

Свідоцтва авторського права на 17 творів науки (монографії, статті) отримали академіки Завальнюк О. М., Маслак В. І., Січкаренко Г. Г. і член-кореспондент Паур І. В. (отримані в Українському інституті науково-технічної експертизи та інформації та Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України).

Академіки Комарніцький О. Б., Маслак В. І., Смитнина О. В., Філінюк А. Г. пройшли в 2017–2023 рр. міжнародне стажування за програмами «Fundraising and organization of project activities in educational establishments: European experience» (Krakow, Poland), Erasmus+, проєкти Жана Моне «European Integration of Ukraine in Industry 4.0» 2022 р., міжнародного вебінару «Пам'ять як зброя: інститути національної пам'яті в умовах війни». Міжнародний проєкт Erasmus+620386-EPP-1-2020-1-UA-EPPJMO-MODULE тощо.

Члени відділення історії, передусім академік-секретар Ляхоцький В. П., брали участь у розробці «Стратегії розвитку всеукраїнської громадської організації «Академія наук вищої освіти України» на 2018–2022 рр.».

Члени відділення академіки Дейнега І. І., Ляхоцький В. П., Смитнина О. В., Шатохін А. М. та інші виявляли ініціативу та наполегливість у належному представленні НАН ВО України в Європейській Асоціації археологів, Комітеті з професійної підготовки археологів, Товаристві дослідників Центральної Євразії; Європейському Товаристві інвайронментальної історії; Всесвітньому археологічному конгресі; Міжнародному географічному товаристві, Центрі культури та історії Італії імені Дж. Гарібальді, Національному комітеті Міжнародної Асоціації дослідників четвертинного періоду, Геологічному Товаристві США, Всеукраїнському об'єднанні істориків-аграрників та Міжнародній академії аграрної освіти, Академії менеджменту міжнародної освіти.

Фактичним продовженням звіту є Концепція розвитку наукового відділення історії на 2024-2030 рр.

- ДОДАЄТЬСЯ ОКРЕМИМ СЛАЙДОМ.